

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm có 02 trang)

1. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm): Đọc đoạn trích:

(1) Có một loài nhện đẻ rất khéo một lượng trứng lớn vào vỏ cây và rồi lại giấu bằng mạng nhện. Sau một thời gian nhện con được nở ra và nhện mẹ không hề nghĩ tới mình mà đi mọi nơi tìm kiếm thức ăn nuôi nhện con cũng như mọi động vật và côn trùng đều làm. Khi nhện con đã khỏe mạnh thì nhện mẹ mệt mỏi kiệt sức rồi chết. Và điều đáng ngạc nhiên hơn nữa là có một loài nhện khác, mẹ hi sinh mình làm thức ăn cho con. Nghe dường như không thể tin nổi nhưng nhện mẹ cung cấp chất đủ dinh dưỡng cho nhện con. Thật cảm động khi thấy rằng cuộc sống của nhện con tùy thuộc vào sự hi sinh rất nhiều của nhện mẹ. Nhện mẹ phải chết cho nhện con sống.

(2) Cũng theo nghĩa như vậy, sự thịnh vượng của thế hệ tương lai tùy thuộc vào sự hi sinh của thế hệ hiện tại. Quả thật, có sự thịnh vượng nào mà không có sự hi sinh. Nói về khía cạnh cả nhân thì hạnh phúc của con cái tùy thuộc vào sự hi sinh của các bậc cha mẹ. Mồ hôi và nước mắt của các thế hệ trước mang lại niềm vui hân hoan cho các thế hệ sau... Sự thịnh vượng ngày hôm nay là kết quả trực tiếp hi sinh của các thế hệ trước. Điều này đúng với bất kỳ quốc gia thịnh vượng nào. Sự thịnh vượng được xây trên sự hi sinh của cả một thế hệ. Có rất nhiều ví dụ. Tình thần tiên phong hi sinh tiếp tục trong nhiều thế hệ trong việc xây dựng một nước Mỹ phồn thịnh và nước Nhật chủ yếu là hi sinh trong thời kỳ phục hưng Minh Trị. Và điều gì làm cho nước Anh vĩ đại? Chính là những người sinh sống như nô lệ trong những hầm xường tối tăm vất kiệt mồ hôi trong cuộc Cách mạng công nghiệp.

(Thế giới quả là rộng lớn và có rất nhiều việc phải làm, Kim Woo Choong, NXB Văn hóa thông tin, tr. 98-100)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2. Theo đoạn trích, loài nhện đã làm điều gì cho con?

Câu 3. Chỉ ra các phép liên kết hình thức được sử dụng trong đoạn văn (2)

Câu 4. Em có đồng tình với nhận định của tác giả “Sự thịnh vượng ngày hôm nay là kết quả trực tiếp hi sinh của các thế hệ trước” không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (8,0 điểm)

Câu 1 (6,0 điểm) Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, em hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ của bản thân để trả lời cho câu hỏi: Tuổi trẻ cần làm gì để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước?

Câu 2 (10,0 điểm). Có ý kiến cho rằng: “Trong tác phẩm tự sự như tiểu thuyết, truyện ngắn hay tác phẩm kịch, nhân vật bao giờ cũng là yếu tố mang nghĩa thể hiện các giá trị nhân sinh”. Bằng những hiểu biết về tác phẩm “Quả trứng vàng” của Tạ Duy Anh, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

... Hôm nay Tú Minh từ trường về nhà. Lúc sắp vào cổng, cậu nhìn thấy vật gì trắng trắng trong đám lá tre khô. Cậu lại gần thì nhận ra vật trắng trắng đó là quả trứng gà.

- Ô, một quả trứng gà. Cậu thəm kêu lên. Tại sao nó bị rơi vãi ở đây nhỉ.

Tú Minh lượm quả trứng lên ngắm nghía. Chắc chị mái nâu nào đó trở dạ quá nhanh khi qua đây.

"Thật may là mình phát hiện ra, nếu không đêm nay nó sẽ vào bụng một con rắn nào đó cũng nên".

Minh mân mê quả trứng và cảm thấy con đói cứ rõ dần. Món trứng ốp-lết cũng được lắm. Chỉ cần một chút mỡ, một chút muối tiêu. Hoặc đơn giản hơn là thả bég vào nồi nước sôi và chỉ dăm bảy phút sau là có thể ngồi khoanh chân nhấm nháp vị béo ngậy của trứng luộc.

Nhưng Minh chợt nghĩ: "Mình ăn chỉ một miếng là hết, sẽ chẳng còn cơ hội nào cho mình được ngắm quả trứng đẹp đến nhường kia. Chi bằng đem đặt vào chiếc hũ sành để xuống cạnh bếp, biết đâu chả khỏi điều kỳ lạ xảy ra".

Minh lấy giấy bọc chặt rồi cẩn thận đặt vào chiếc hũ, không quên chèn trấu chung quanh. Cậu bê chiếc hũ đặt cạnh bếp lò, nơi mỗi tối và mỗi sáng cậu đều giúp mẹ nhóm lửa.

Quả trứng trở thành người bạn im lặng của Tú Minh. Sáng nào cậu cũng thăm nói một điều ước gì đó. Những điều ước của cậu đều tốt đẹp. Chẳng hạn có sáng cậu ước: "Giá như mây có thể biến thành một quả trứng vàng để tao đem chia cho các bạn nghèo trong lớp".

Điều ước này bám riết theo cậu hơn cả và có lúc nó làm cho cậu chán nản, thất vọng vì biết chắc đó là điều không bao giờ có thật.

Một buổi sáng, giống như mọi hôm. Tú Minh xuống bếp cời lò và ao ước. Chợt cậu nghe thấy tiếng cựa rất nhỏ, rất yếu ớt, như thể tiếng vươn mình của chồi cỏ sau cơn mưa. Thoạt đầu cậu nghĩ đến con chuột gian manh nào đó xơi tái quả trứng, đánh một giấc no nê đang trở mình. Nhưng tiếng cựa chỉ thoảng qua và hoàn toàn khác với tiếng sột soạt của giấy. Cậu hồi hộp mở nắp hũ ra rồi cẩn thận gỡ từng lớp giấy. Quả trứng không hề xây sát trừ một lỗ thủng nhỏ và chính cái lỗ thủng đó khiến tim cậu nhảy lên. Điều kỳ diệu đã xảy ra: quả trứng biến thành chú gà con.

Quăng trưa thì chú gà vàng rực đã hiện hình ngay trước mắt cậu, có thể vuốt ve được. Tú Minh cảm động muốn khóc khi chú gà nép mình trong bàn tay che chở của cậu. Ngày ngày cậu kiểm mồi về cho gà và chả mấy chốc nó đã có thể lẻo đẻo theo cậu đi bắt châu chấu.

Qua thu sang đông rồi hết xuân sang hè, chú gà nhép đã lớn vổng lên thành nàng mái nâu óng ả. Vòng cườm ở cổ nó mới sáng làm sao. Hằng ngày nó tha thẩn kiểm mồi quanh khu vườn và thỉnh thoảng ngơ ngẩn giống lên những tiếng gọi rất lạ.

Và điều kỳ diệu nữa đã xảy ra: con gà mái của Tú Minh đẻ quả trứng đầu tiên. Tú Minh hả hê ngắm nghía và không ngớt nghĩ đến những điều tốt đẹp. Sau khi đẻ nốt quả trứng thứ mười hai, con mái nâu đòi ấp. Tú Minh lót cho nó một chiếc ổ đẹp tuyệt trần, có lưới bảo vệ rất cẩn thận. Từ đây trở đi mọi việc xem ra suôn sẻ hơn. Đến kỳ đến hạn, cả mười hai chú gà con đều sinh nở an toàn. Lần này Tú Minh chỉ có một việc là dựng cho mẹ con mái nâu một nếp nhà xinh xắn và chắc chắn.

Nhiều lúc đứng xem đàn gà chạy nhảy, Tú Minh lại hơi giật mình nhớ đến đoạn cậu nhìn thấy quả trứng lẫn trong đám tre. Chỉ cần cậu thả vào nồi nước, đun lên là mọi phép lạ chấm dứt luôn. Sẽ chẳng bao giờ cậu có cái cảm giác sùng run người khi nhìn thấy lũ gà, hiện thân của những điều ước. Sẽ chẳng có cả cái kết thúc mà dù cậu cam đoan không hề bịa mảy may, lũ bạn cậu vẫn ngơ ngác nhìn nhau: "Chẳng lẽ thằng Minh đã thành nhà văn". Bởi vì một câu chuyện như thế chỉ có thể được sáng tạo bởi chính cuộc sống.

(Trích *Quả trứng vàng* của Tạ Duy Anh)

nguồn: <https://nhandan.vn/qu-trung-vang-truyen-ngan-cua-ta-duy-anh>)

A. HƯỚNG DẪN CHUNG

1. Cán bộ chấm thi cần nắm vững những yêu cầu cần đạt trong Đáp án – thang điểm của Phòng Giáo dục và Đào tạo để đánh giá tổng quát bài làm của thí sinh. Ở phần Viết, do đặc trưng của môn Ngữ văn, cán bộ chấm thi cần linh hoạt trong quá trình chấm, tránh đếm ý cho điểm. Khuyến khích, trân trọng những bài làm có tính sáng tạo, những bài có ý kiến và giọng điệu riêng. Chấp nhận các kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lí, có sức thuyết phục.

2. Việc chi tiết hóa điểm số của các câu (nếu có) trong Đáp án - thang điểm phải được thống nhất trong tổ chấm thi và đảm bảo không sai lệch với tổng điểm của mỗi câu..

3. Bài thi được chấm theo thang điểm 20; lấy lẻ đến 0.25.

B. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4.0
	1	phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích: Nghị luận	1.0
	2	- Theo đoạn trích, loài nhện sau khi đẻ con một thời gian thì đã không nghĩ đến mình mà đi mọi nơi tìm kiếm thức ăn nuôi nhện con đến lúc kiệt sức. - Nhện mẹ còn hi sinh mình làm thức ăn cho con, mong con đủ dinh dưỡng để khôn lớn. - Nhện mẹ đã hi sinh rất nhiều cho nhện con. Nhện mẹ phải chết cho nhện con sống.	1.0
	3	Các phép liên kết hình thức được sử dụng trong đoạn văn 2 là: - Phép lặp: Sự thịnh vượng, sự hi sinh ... - Phép nối: Quả thật, Và - Phép thế: “Điều này” thay thế cho “Sự thịnh vượng ngày hôm nay là kết quả trực tiếp hi sinh của các thế hệ trước.”	1.0
	4	<i>HS có thể diễn đạt bằng nhiều cách khác nhau sau đây là một số gợi ý:</i> - Hs thể hiện quan điểm có đồng tình với nhận định của tác giả “Sự thịnh vượng ngày hôm nay là kết quả trực tiếp hi sinh của các thế hệ trước”. Vì: - Sự phát triển, giàu có, ấm no của chúng ta ngày hôm nay không tự nhiên mà có. Nó phải trải qua lao động, chông gai, thử thách, đấu tranh và được đánh đổi bằng mồ hôi, nước mắt, xương máu của cha ông, của các chiến sĩ đấu tranh bảo vệ dân tộc. - Về phương diện cá nhân, chúng ta được sống hạnh phúc, đủ đầy là nhờ công lao nuôi dưỡng của cha mẹ - Chúng ta phải có trách nhiệm, tinh thần cống hiến, nỗ lực cố gắng để đem lại sự thịnh vượng cho đời sau. <i>(Học sinh trả lời được 2/3 ý, cho điểm tối đa)</i>	1.0
II		VIẾT	16.0
		Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, em hãy viết bài văn trình bày	

1	suy nghĩ của bản thân để trả lời cho câu hỏi: Tuổi trẻ cần làm gì để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước?	6.0
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận: Mở bài: nêu vấn đề nghị luận; Thân bài: triển khai vấn đề nghị luận; Kết bài: khái quát vấn đề.</i>	0.25
	<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: Tuổi trẻ cần làm gì để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước.</i>	0.25
	1. Giải thích: - Mỗi người chỉ được sống một lần, tuổi trẻ là lúc thích hợp nhất để con người trau dồi, học tập để trở thành một công dân tốt, một con người có ích. Chính vì thế, điều quan trọng nhất mà bản thân mỗi người cần làm để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước là việc học tập, rèn luyện bản thân, hướng tới những điều tốt đẹp. - Ý kiến nhằm nhấn mạnh: điều kiện và cách thức để tuổi trẻ thực hiện ước mơ, trách nhiệm của mình. 2. Bàn luận phân tích, chứng minh: - Sự hi sinh của các thế hệ đi trước + Hầu như không có một dân tộc nào không trải qua những cuộc đấu tranh để bảo vệ dân tộc hay không một gia đình nào có thể hạnh phúc mà không trải qua quá trình lao động vật vả. + Trái ngọt mà chúng ta đang được hưởng ngày hôm nay không phải là một lẽ hiển nhiên mà là kết quả đấu tranh của hàng ngàn thế hệ đi trước. => Vì vậy, chúng ta cần biết ơn, ghi nhớ và sáng tạo cho xứng đáng với những sự hi sinh của họ. - Tuổi trẻ cần làm gì để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước? + Để làm được điều đó, những người trẻ tuổi cần biết quý trọng bản thân, tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, tri thức, sức khỏe. + Một công dân trước hết phải biết chăm sóc, phát triển chính mình thì sau này mới có thể đóng góp, xây dựng đất nước. + Hơn nữa, cha ông ta đã đánh đổi bản thân mình để đem lại cuộc sống cho chúng ta, cha mẹ là những người mang nặng đẻ đau, nỗ lực lao động vì ta, thì chúng ta phải biết trân trọng cuộc sống ấy, phải biết yêu bản thân mình. + Tuổi trẻ cần phải biết quý trọng ông bà, cha mẹ, giúp sức dựng xây một tổ ấm hạnh phúc. => Đó là trách nhiệm, là đạo đức, là lẽ dĩ nhiên mà tuổi trẻ cần phải có. <i>(Học đưa ra được một số dẫn chứng tiêu biểu, xác thực, hợp lý để làm sáng tỏ vấn đề một cách thuyết phục).</i> 3. Bàn luận mở rộng - Bên cạnh những người biết sống có trách nhiệm vẫn còn đó những bạn trẻ "sống hoài, sống phí", chưa nhận thức được trách nhiệm của bản thân, sống không có ước mơ, hoài bão, chỉ thích hưởng thụ. Thật đáng phê phán. 4. Bài học nhận thức và hành động - <i>Khẳng định: hành động, nỗ lực đóng vai trò quyết định trong việc hiện thực trách nhiệm để sống xứng đáng với sự hi sinh của các thế hệ đi trước.</i> + Chúng ta cần ra sức học tập, nâng cao trình độ chuyên môn của mình để có	1.0 0.5 2.0 0.5 1,0

	thể cạnh tranh với thế giới. + Nhận thức được trách nhiệm của bản thân mình với gia đình, quê hương, đất nước + Phê phán một số người sống không có trách nhiệm... một số người vô ơn, bội bạc ... - Liên hệ với bản thân	
	<i>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu:</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ nghĩa, ngữ pháp tiếng Việt.	0.25
	<i>e. Sáng tạo:</i> Có cách diễn đạt mới mẻ, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận.	0.25
2	Có ý kiến cho rằng: “Trong tác phẩm tự sự như tiểu thuyết, truyện ngắn hay tác phẩm kịch, nhân vật bao giờ cũng là yếu tố mang nghĩa thể hiện các giá trị nhân sinh”. Bằng những hiểu biết về tác phẩm “Quả trứng vàng” của Tạ Duy Anh, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.	10
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận</i> Mở bài giới thiệu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.	0.5
	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Làm rõ làm sáng tỏ ý kiến “<i>Trong tác phẩm tự sự như tiểu thuyết, truyện ngắn hay tác phẩm kịch, nhân vật bao giờ cũng là yếu tố mang nghĩa thể hiện các giá trị nhân sinh</i>” qua tác phẩm “<i>Quả trứng vàng</i>” của Tạ Duy Anh.	0.5
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận</i> - Vận dụng tốt các thao tác lập luận; biết kết hợp kiến thức lí luận với kiến thức về tác phẩm để bàn bạc, đánh giá, biết phân tích các dẫn chứng trong truyện ngắn; văn viết có hình ảnh và giàu cảm xúc, có giọng điệu riêng. Trân trọng những bài viết có tính phát hiện, sáng tạo. - Thí sinh có thể triển khai bài làm theo nhiều cách khác nhau nhưng phải hợp lí, đúng hướng và có tính thuyết phục.	8.0
	1. Giải thích ý kiến: - <i>Tác phẩm tự sự</i> là Phương thức phản ánh hiện thực qua các sự kiện, biến cố và hành vi con người làm cho tác phẩm tự sự trở thành một câu chuyện về ai đó hay về một cái gì đó. Tác phẩm tự sự bao giờ cũng có cốt truyện, tình huống truyện và hệ thống nhân vật được khắc họa đầy đủ, nhiều mặt. - Nhân vật là những con người hay một đối tượng nào đó được nhà văn miêu tả trong tác phẩm bằng phương tiện văn học. - "Giá trị nhân sinh" ở đây là những vấn đề xoay quanh cuộc sống, là những thứ vốn tồn tại khắp mọi nơi trong cuộc sống chúng ta. 2. Bàn luận - Nhân vật trong tác phẩm tự sự là phương tiện, là công cụ để người nghệ sĩ bày tỏ quan điểm của mình về những vấn đề nhức nhối của xã hội, những	1.0 1.0

	“giá trị nhân sinh” trong cuộc sống. - Qua hình tượng nhân vật, bạn đọc sẽ có nhận thức đúng đắn và sâu sắc hơn về cuộc đời. - Nhân vật văn học chính là chìa khóa để độc giả “hiểu biết, khám phá và sáng tạo thực tại xã hội” (Phạm Văn Đồng). - Chính số phận, tình cảm, suy tư của những con người được nhà văn thể hiện là thứ đọng lại sâu sắc nhất trong tâm hồn độc giả. - Nhân vật mang nghĩa thể hiện các giá trị nhân sinh". Giá trị nhân sinh ở đây là những vấn đề xoay quanh cuộc sống, là những thứ vốn tồn tại khắp mọi nơi trong cuộc sống chúng ta, chỉ vì đôi lúc chúng ta khuất lấp sau những bận bịu lo toan nên vô tình ta không nhìn thấy. => Đó cũng là lí do vì sao nhà văn có nhiệm vụ giúp độc giả khám phá những chân lý, và nhân vật văn học là công cụ giúp họ hoàn thành sứ mệnh ấy - Đến với mỗi tác phẩm, ta không thể là một độc giả thụ động chỉ biết chấp nhận những triết lý mà nhà văn đưa ra, ngược lại, họ phải tìm tòi và khám phá không ngừng để trả lời những câu hỏi mà người nghệ sĩ mở ra nơi số phận của nhân vật. - Vì vậy ý kiến trên là hoàn toàn đúng đắn, thể hiện sự am hiểu sâu sắc về mối quan hệ giữa nhân vật, tác phẩm với bạn đọc. 3. Phân tích, chứng minh làm sáng tỏ ý kiến qua tác phẩm “<i>Quả trứng vàng</i>” của Tạ Duy Anh. - HS không nên lần lượt phân tích một cách dàn trải tác phẩm, mà phải biết chọn lọc những chi tiết tiêu biểu để phân tích làm sáng tỏ vấn đề nghị luận. Sau đây là một số gợi ý: * Tác giả Tạ Duy Anh xây dựng hệ thống nhân vật để làm rõ cốt truyện: Tóm tắt và nêu chủ đề tác phẩm: tác phẩm hướng tới đề cao những giá trị nhân văn truyền thống: Sự sẻ chia, tinh thần trách nhiệm với cộng đồng, tình bạn, tình người trong sáng, cao cả, * Tác giả Tạ Duy Anh xây dựng hệ thống nhân vật để thể hiện các giá trị nhân sinh. - Ca ngợi, tôn vinh vẻ đẹp trong sáng của cậu bé Tú Minh. + Cậu luôn giữ cho mình những suy nghĩ đầy trong sáng, tích cực, phép màu sẽ luôn xảy ra ngay trong những điều nhỏ nhất xung quanh chúng ta. + Bản lĩnh của một con người vô cùng cẩn thận, nâng niu từng long lanh nhỏ bé của cuộc đời.. => Qua việc xây dựng thành công nhân vật Tú Minh, Tạ Duy Anh muốn gửi gắm đến bạn đọc những vấn đề nhân sinh lớn lao. + Cần có cái nhìn và lựa chọn đúng đắn trong cuộc sống + Sống tích cực, hy vọng về một tương lai tươi sáng (Nếu học sinh sa vào phân tích chung chung, không nêu rõ thông điệp, cho 1/2 số điểm) * Nghệ thuật kể chuyện của Tạ Duy Anh được thể hiện qua những phương diện sau: + Cách kể chuyện: cốt truyện đơn giản xoay quanh cuộc sống đời thường,	4.0
--	---	-----

	+ Tình huống đơn giản, giọng văn nhẹ nhàng, + Cách khắc họa nhân vật qua lời nói, hành động, suy nghĩ,... + Ngôn ngữ giản dị, mang đậm hơi thở của đời sống... + Chi tiết đặc sắc: Quả trứng gà là nhân chứng cho sự trưởng thành từng ngày của cậu bé + kết cấu ngắn gọn, súc tích <i>*Đánh giá:</i> + Khẳng định tính đúng đắn của ý kiến + Đánh giá <i>giá trị của tác phẩm</i>: Giàu tính nhân văn khi đề cập đến sự nổi kết thể hệ tác phẩm hướng tới đề cao những giá trị nhân văn truyền thống: Sự sẻ chia, tinh thần trách nhiệm với cộng đồng, tình bạn, tình người trong sáng, cao cả, + Đánh giá về tài năng, phong cách nghệ thuật của Tạ Duy Anh. + Rút ra bài học cho người sáng tác và người tiếp nhận.	1.0
	<i>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu:</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ nghĩa, ngữ pháp tiếng Việt.	0.5
	<i>e. Sáng tạo:</i> Có cách diễn đạt mới mẻ, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận.	0.5